

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Baconi Baronis de Verulamio, Vice-Comitis S.
Albani, Summi Angliæ Cancellarii, Opera omnia, Quæ
extant: Philosophica, Moralia, Politica, Historica ...**

Bacon, Francis

Francofvrti ad Moenvm, 1665

Operatio Super Expurgationem Succis veteris, & Restitutionem Succis novi,
sive renovationem per Vices. X.

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10497643-5

plicatis, quanto Substantia est similior, tanto Consensus melior.

11. Ab Antiquo receptum est, Balneum ex Sanguine Infantium sanare Leporam, & Carnes jam corruptas restituere, Adeo ne hoc ipsum fuerit Regibus quibusdam Invidia apud Plebem.

12. Proditum est Heraclitum Hydrops laborantem, se in Ventre calido Bovis, nuper occisi, immeruisse.

13. In usu est Sanguis repidus Catulorum Felis, ad Erysipelata, & instaurandas Carnes & Cutem.

14. Brachium, aut Membrum aliquod abscissum, aut ex quo Sanguis alias nimium profluit, utiliter inseritur in ventrem alicujus Animalis nuper dissectum; nam potenter operatur ad sistendum Sanguinem; Sanguine Membri abscissi, Sanguinem recentem Animalis, per Consensum sorbente, & ad se vehementer trahente; Unde & ipse sistitur, & refluit.

15. Multum in usu est, in Morbis extremis, & quasi desperatis, ut Columbae scissae, alia post alias mutata, ad Plantas Pedum aegroti apponantur; unde sequitur interdum Auxilium mirabile; Id vulgo imputatur, quasi Maligna Morbi traherent; Sed utcumque, Caput peit ista Medicatio, & Spiritus Animalis confortat.

16. Perum Balnea ista, & Unctiones sanguinolenta, nobis videntur sordida, & odiosa; videndum de aliis, quae minus fortasse habent Falditii, neque tamen minus Juvamenti.

17. Post Sanguinem igitur recentem, similia Substantiae Corporis Humani, sunt Alimentosa; Carnes pinguioribus, Bovinae, Suillae, Cervinae; Ostrae inter Pilces; Lac, Butyrum; Vitella Ovorum; Pollen Tritici; Vinum Dulce, aut Saccharatum aut Mulsam.

18. Quae admisceri debent ad Impressionem, sunt, loco omnium, Sales, praesertim Nigri; Etiam Vinum (cum Spiritu turgeat) imprimi, & utile est Vehiculum.

19. Astringentia ejus generis quae descripsimus, Unctuosa scilicet, & Confortantia sunt, Crocus, Mastiche, & Myrrha, & Bacca Myrti.

20. Ex his, pro nostro Indicio, optime fiet Balneum, quale desideramus. Medici & Posteri Meliora reperient.

21. Longe autem potentior fiet operatio, si Balneum quale proposuimus, (quod Caput Rei esse arbitratur) comitetur quadruplex Operationis Series, sive Ordo.

22. Primo, ut Balneum precedat Fricatio Corporis, & Inunctio ex Oleo, cum aliquo Spissamento; ut Virtus, & Calor humectans Balnei potius subintret Corpus, quam Aquea pars Liquoris. Deinde sequatur Balneum ipsum, ad horas forte duas. A Balneo autem Emplastretur Corpus ex Mastiche, Myrrha, Tragacantho, Diapalma, Croco, ut cohibeatur (quantum fieri potest) Perspiratio, donec Malacum paulatim vertatur in Solidum; idque per viginti quatuor Horas, vel amplius. Postremo, amota Emplastratione, fiat Unctio cum Oleo, addito Sale, & Croco; Et renovetur Balneum post Quadrimum, cum Emplastratione, & Unctione (ut prius) & continuetur hujusmodi malaciffatio per mensem unum.

23. Etiam durante tempore malaciffationis, utile judicamus, & proprium, & secundum Intentionem nostram, ut Corpus bene nutriatur, & ab Aere frigido abstinatur, & nil nisi Calidum bibatur.

24. Hoc vero, (ut Initio in Genere monuimus) est ex iis, quae nobis Experimento probata non sunt, sed descripta tantummodo ex Collimatione ad Finem. Etenim meta posita, alius Lampada tradimus.

25. Neque negligenda sunt Fomenta ex Corporibus Vivis. Ficinus ait (neque id per locum) Davidem contubernio Puellae, alias salubriter, sed nimis sero usum fuisse; debuerat autem addere quod Puellam illam, more Virginitatis Perlicae, oportuisset ungi Myrrha, & similibus, non ad Delicias, sed ad augendam Virtutem Fomenti, ex Corpore vivo.

26. Barbarossa Aetate extrema, ex Consilio Medici Judaei, Puerulos continuo Stomacho, & Illis applicabat ad Fomenta: Etiam Senes nonnulli, Caniculas (Animalia scilicet inter calidissima) Stomacho noctu applicare consueverunt.

27. De Hominibus quibusdam Nasonibus, (qui Irrisionis pertasi, Nasorum Tuberes, & quasi Sarcinulos amputarunt, atque in Brachiorum Ulnas, Incisione nonnulla adaperitas, ad tempus insuerunt, atque inde Nasos magis decentes efformarunt) increbuit Relatio quasi certa, idque in multis Nominibus: Ea si vera sit, Consensum Carnis ad Carnem, praesertim Vivarum, plane testatur.

28. De Incarnatione particulari Viscerum Principalium, Stomachi, Pulmonum, Jecoris, Cordis, Cerebri, Spinalis medullae, Renum, Felle, Illiorum, Venarum, Arteriarum, Nervorum, Cartilaginum, Ossium, nimis longa foret Inquisitio, & Praecipuo; cum jam non Praxim instruamus, sed Indicationes ad Praxim.

OPERATIO

Super Expurgationem Succis veteris, & Restitutionem Succis novi, sive renovationem per Vices.

X. HISTORIA.

Licet, quae hic ponemus, superius fere praecipua sint, tamen quia ista Operatio est ex Principalibus, retractabimus ea paulo fusius.

1. Certum est, Boves Aratores, atque Laboribus exhaustos, in Pascua nova, & laxa admissos, Carnes recipere teneras, & juveniles: Idque Esu, & Palato comprobari; ut manifestum sit Carnium Intenerationem non esse difficilem: verum & Carnis Intenerationem sapius repetitam, etiam ad Olfactum, & membranas, & similia, pervenire posse, verisimile est.

2. Certum est, Diatas, quae in usu sunt, ex Guajaco praecipue, atque ex Sassa-perilla, & China, & Sassafras, praesertim longius continuatas, & secundum Regulas rigidiores, univolum Corporis Succum, primo attenuare, deinde consumere, atque sorbere; Quod manifestissimum est, quia morbum Gallicum usque ad Gummositates provelutum, quique intimos Corporis Succos occupaverit, & depravaverit, ex illis Diatis posse curari probatum est: Atque insuper quia aequum manifestum est, per

huiusmodi Diætas, Homines factos macilentos, Pallidos, & quasi Cadaverofos, paulo post Impinguari, Colorati, & manifesto Renovari. Quamobrem huiusmodi Diætas, virgine ætates semel Brevi ad Intentionem nostram utilis esse, omnino existimamus, tanquam Exuvias, & Spolia Serpentum.

3. Fidenter dicimus, (neque vero quis, rogo, nos inter Hereticos Catharticos reponat) Purgationes repetitas, atque factas familiares, longe magis ad Duntaxatam vitam facere, quam Exercitia & Sudores. Id autem fieri necesse est, si teneatur, quod positum est, Uactiones Corporis, & meatuum ab Extra Oppletiones, & Aëris Exclusiones, & Spiritus in Massa Corporis Detentiones, plurimum conducere ad vitam longævam. Etenim certissimum est, per Sudores, & Perspirationes Exteriores, non solum Humores, & Vapores Excrementitios, exhalari, & absorberi; sed una etiam Succos, & Spiritus bonos, qui non tam facile reparantur. In Purgationibus autem (nisi fuerint admodum immoderata) non item, cum super Humores præcipue operentur. Purgationes autem, ad hanc Intentionem, optima sunt, quæ paulo ante Cibum sumuntur, quia deficcant minus; Ideoque debent esse ex iis Catharticis, quæ Ventriculum minime turbant.

Intentiones Operationum quas proposuimus, (ut arbitramur) verissimæ sunt; Remedia Intentionibus fida. Neque credibile est dictum (licet haud pauca ex ipsis velut Plebeia videri possint) quanta cum Cura & Delectu, ea à nobis examinata fuerint; ut sint (salva semper Intentione) & Tuta, & Efficacia. Rem ipsam, Experimentum & comprobabit, & promovebit. Talia autem in omnibus Rebus sunt Opera Consilii cuiusque Prudentioris; quæ sunt Effectu admiranda, Ordine quoque egregia, modis faciendi tanquam vulgaria.

A TRIOLA MORTIS.

Ad Artic. 15. Connexio.

De Atriolis Mortis jam inquirendum; id est de iis, quæ accidunt Morientibus in Articulo Mortis, & paulo ante, & post: Ut cum multis viis perveniatur ad Mortem, intelligi possit in quæ Communia illa desinant; Præcipue in Mortibus, quæ inferuntur per Indigentiam Naturæ, potius quam per Violentiam; tametsi etiam aliquid ex his propter Rerum Connexionem, insperandum sit.

HISTORIA.

1. Spiritus Vivus videtur tribus indigere, ut subsistat: Motu commodo; Refrigerio temperato; & Alimento idoneo. Flamma vero duobus ex his tantum indigere videtur; Motu nimirum, & Alimento, propterea quod Flamma simplex sit Substantia. Spiritus composita; ita ut si transeat paulo propius in Naturam Flammeam, se perdat.

2. Etiam Flamma, majore Flamma & potentiore resolvitur, & necatur, ut bene notavit Aristoteles; multo magis Spiritus.

3. Flamma, si comprimatur nimium, extinguitur, ut cernere est in Candela, superimposito Vitro: Etenim Aër per Calorem dilatatus contrudit Flammam, eamque minuit, & extinguunt. Neque in Caminis con-

cipitur Flamma, si Materies, absque Spatio aliquo interjecto, compingatur.

4. Etiam Ignita Compressione extinguuntur, veluti si Carbonem ignitum Ferro, aut Pede, fortiter comprimamus, extinguuntur statim ignis.

5. Aut ut ad Spiritum veniamus; Si Sanguis aut Phlegma irruat in ventriculos Cerebri, sit Mors subito; cum Spiritus non habeat ubi se moveat.

6. Contusio etiam Capitis vehemens inducit subitam Mortem. Spiritibus in ventriculis Cerebri angustatis.

7. Opium, & alia Narcotica fortiora, coagulant Spiritum, eumque præviunt Motu.

8. Vapor venenatus Spiritui, totaliter odiosus, infert Mortem subitam, ut in venenis Mortiferis; quæ operantur per Malignitatem (ut loquuntur) Ipecificam: Incutit enim Fastidium Spiritui, ut amplius moveatur, aut Reti tam inimica occurrere nolit.

9. Etiam Extrema Ebrietas, aut Crapula, quandoque inferunt Mortem subitam; cum Spiritus non tam Densitate, aut Malignitate Vaporis, (ut in Opio, & Venenis malignis) quam ipsa Copia, obruatur.

10. Extremus Mætor, & Metus, præsertim subitus, (ut sit in Nuncio malo, & improvise) quandoque dant subitam Mortem.

11. At non solum nimia Compressio, sed etiam nimia Dilatio Spiritus, mortifera.

12. Gaudia ingentia & repentina complures exanimant.

13. In magnis Evacuationibus, quales fiunt in secandis Hydropicis, exentibus confertim Aquis, multo magis in Ingentibus, & Repentinis Profluvii Sanguinis, sequitur sæpius Mors subita; Idque per meram Fugam Vacui in Corpore, omnibus infatim moventibus ad Spatia implenda, quæ exinanuntur; atque inter alia Spiritu ipso: Nam quoad Profluvia Sanguinis tardiora, res spectat ad Indigentiam Alimenti, non ad Resolutionem Spiritus: Atque de Motu Spiritus, in tantum vel Compressio, vel Effusio, ut Mortem inferat, hæc inquisita sunt.

14. Veniendum ad Indigentiam Refrigerii. Cohibitio Respirationis Mortem infert subitam, ut in omni Suffocatione aut Strangulatione. Neque tamen videtur Res ferri debere, tam ad Impedimentum Motus, quam ad Impedimentum Refrigerii; quia Aër nimis Calidus, licet libere attractus, non minus suffocat, quam si inhibeatur Respiratio. Ut sit in iis, qui suffocati aliquando sunt ex Carbonibus incensis, aut Lithanthracibus, aut Parietibus recenter dealbatis, in Cubiculis clausis, Igne etiam accenso: Quod genus mortis traditur fuisse Imperatoris Jovianum. Aut etiam ex Balneis siccis supercalefactis; quod usurpatum fuit in Nece Faustæ, Constantini Magni uxoris.

15. Valde pusillum est Tempus, quo Natura Anhelitum repetit, atque expellit Fuliginem Aëris in pulmones attracti, & recentem in rore recipi desiderat, vix certe ad tertiam partem Minuta.

16. Rursus, Pulsus Arteriarum, & Motus Cordis, Sytloles & Diastoles; triplo velocior quam Respiratio; adeo ut si fieri posset, ut ille Motus in Corde, absque inhibita Respiratione sisti pos-

set.

set, sequeretur *Mors* etiam celerius, quam ex Strangulatione.

17. *Ufus tamen & Consuetudo, in hac Naturali Actione Respirationis nonnihil valet; ut in Urinatoribus Delis & Piscatoribus Perlarum, qui perpetuo Usu, Decuplum Temporis ad minimum, retinere Anhelitum possunt, pluraquam pro Ratione aliorum Hominum.*

18. *Sunt ex Animalibus, etiam ex iis, qua Pulmones habent, alia qua ad longius Tempus, alia qua ad brevius, Anhelitum cohibere possunt; prout majore scilicet, aut minore indigent Refrigerio.*

19. *Pisces minore indigent Refrigerio, quam Animalia Terrestria; Indigent tamen, atq; refrigerantur per Branchias. Atq; quemadmodum Terrestria Aerem nimis feruidum, aut occlusum non ferunt; ita & Pisces, in Aqua Glacie totaliter, & diutius cooperata, suffocantur.*

20. *Si Spiritus insultum patiatur ab alio Calore, proprio longe vehementiore, dissipatur, & perditur. Si enim Proprium Calorem non sustineat absque Refrigerio, multo minus Alienum intensiorem tolerare potest; Id cernitur in Febribus Ardentibus, ubi Calor Humororum putrefactorum, Calorem Nativum superat, usq; ad Extinctionem, sive Dissipationem.*

21. *Somni quoque indigentia, & Usus, refertur & Refrigerium. Motus enim, Spiritum attenuat & rarefacit, & Calorem ejus acuit, & intendit. Somnus contra Motum, & Discursum ejus sedat, & compefcit. Est enim Somnus Actiones Partium, & Spirituum Motualium, & omnem Motum ad Circumferentiam Corporis, roborat, & promoveat; tamen Motum proprium Spiritus vivi, magna ex parte consopit, & tranquillat. At Somnus regulariter, semel intra 24. Horas, Natura humana debetur, idq; ad 6. aut 5. Horas ad minimum; Licet sint etiam in hac parte quandoque Natura Miracula, ut refertur de Meccenate, quod longo tempore ante Obitum non dormisset. Atque de Indigentia Refrigerii, ad Spiritum conservandum, haec inquisita sint.*

22. *Quod vero ad Tertiam Indigentiam attinet (Alimenti scilicet) videtur illa ad Partes potius, quam ad Spiritum Vivum pertinere. Facile enim quis credat, Spiritum Vivum subsistere in Identitate, non per Successionem, aut Renovationem. Atque quoad Animam Rationalem in Homine, certo certius est, tam nec ex Traduce esse, nec reparari, nec interire: Loquuntur de Spiritu Naturali Animalium, atq; etiam Vegetabilium, qui ab illa altera essentialiter, & formaliter differt: Ex horum enim Confusione, Metempsychosis illa, & innumera tam Ethnicorum, quam Hæreticorum Commenta emanarunt.*

23. *Renovatio per Alimentum, in Corpore Humano, regulariter singulis Diebus requiritur. Tri-duanum autem Jejunium Sanis vix toleratur: Usus tamen & Consuetudo, etiam in hac Parte, haud parum valet: At Morbo languentibus Inedia minus gravis est. Etiam Somnus Alimentationi nonnihil parat, quemadmodum contra Exercitatio eam efflagitat magis. Inveni etiam sunt (sed raro) aliqui, qui quodam Natura Miraculo, sine Cibo & Potu, ad Tempus non mediocriter vixerunt.*

24. *Corpora Mortua, si non intercipientur Putredine, diutius sine notabili Absumptione subsistunt: At Corpora viva non multum ultra Triduum (ut dictum est) nisi reparantur per Alimentationem; id quod indicat, etiam illam Assumptionem esse Opus Spiritus vivi, qui aut se reparat, aut Partes ponit in Necessitate se reparandi, aut utrunque: Quam Rem etiam illud astruit, (quod paulo ante notatum est) nempe, quod possint Animalia sine Alimento paulo diutius durare, si dormiant. At Somnus omnino nil aliud est, quam Receptio Spiritus vivi in se.*

25. *Copiosa nimis & continua Effluxio Sanguinis, qualis aliquando fit ab Hemorrhoidibus; interdum à Vomitu Sanguineo, Venis interioribus reseratis aut fractis; interdum ex Vulneribus, Mortem infert festinam: cum Sanguis Venarum, Sanguini Arteriarum misceatur; Sanguis Arteriarum, Spiritui.*

26. *Haud parvum est Quantum Cibi & Potus, quod Homo bis in die pastus, intra Corpus recipit; Longe plus, quam aut per Sellam, aut per Urinam, aut per Sudores egerit. Nil mirum (inquit) cum reliquum in Succos, & substantiam Corporis mutetur. Recte: Sed cogita paulisper, quod ea Accessio fit bis in Die, neque tamen Corpus exundat; Similiter, licet Spiritus reparatur, tamen Quanto suo non enormiter excoescit.*

27. *Nil attinet ad esse Alimentum in Gradu remoto, sed ejus Generis, & ita preparatum, & ministratum, ut Spiritus in illud agere possit. Neque enim Baculus Cerei sufficit ad Flammam continuandam, nisi adsit Cera; Neque Homines Herbis solis pastis possunt. Atq; inde fit Atrophia Senilis, quod licet absit Caro & Sanguis, tamen Spiritus est factus tam paucus & rarus, & Succo & Sanguis tam effæti, & obsinati, ut non teneat Proportio ad Alimentandum.*

28. *Subducamus Calculos Indigentia secundum Cursum Natura Ordinarium, & Consuetum. Explicatione Motus sui, in ventriculis Cerebri, & Nervis, indiget Spiritus perpetuo; Motu Cordis, tertia Parte Momenti; Respiratione, singulis Momentis; Somno & Alimento, intra Triduum: Potentia ad Alimentandum quasi post Octoginta Annos. Atque si alicui ex his Indigentis non succurratur, sequitur Mors. Atq; tria plane esse videntur Atriola Mortis; Destitutio Spiritus, in Motu suo; in Refrigerio, in Alimento.*

[Monita.] 1. Erraverit, qui existimet Spiritum Vivum, Exemplo Flamma perpetuo generari, & extingui, nec ad Tempus aliquod Notabile durare. Neque enim hoc facit Flamma ipsa ex natura sua, sed quia inter Inimica versatur: Nam Flamma intra Flammam durat. At Spiritus vivus inter Amica degit, & Obsequia plurima. Itaque cum Flamma sit substantia Momentanea, Aer autem substantia Fixa; Spiritus vivi media est Ratio.

2. De Interitu Spiritus, per Destructionem Organorum, (qualis fit per Morbos, & Violentiam) non est Inquisitio præsens, (ut ab initio diximus) tamen & ille in eadem tria Atriola desinat. Atque de ipsa Forma Mortis hæc inquisita sint.

29. *Duo sunt magni Præcursores Mortis; Alter à Capite, alter à Corde missus: Convulsio, & extremus Labor Pulsus; nam etiam Singultus ille lethalis*

lethalis est Convulsionis genus, Labor autem Pullus lethalis, habet velocitatem insignem, quandoquidem Cor sub ipsa Morte ita trepidet, ut Sybole, & Dialtole fere confundantur; Habet etiam conjunctam Debilitatem, & Humilitatem, & sæpius Intermissionem magnam, labascente motu Cordis, nec fortiter, aut constanter insurgere valente.

30. Præcedunt etiam Mortem in propinquo summa Inquietudo, & Jactatio; Motus Manuum tanquam Floccos colligendo; Nixus Prehensionis, & Tentionis fortis; Dentes etiam fortiter comprimere; Glutire vocem; Tremor Labii inferioris; Pallor oris, Memoria confusa; Sermonis Privatio; Sudores frigidi; Corporis Elongatio; Sublatio Albuginis Oculorum; Faciei totius Alteratio, (Naso acuto, Oculis concavis, Genis labantibus; & Linguae Contractio & Convolutio; Frigus Extremitatum; In aliquibus Emissio Sanguinis, aut Spermatis; Clamor acutus; Anhelitus Creber; Inferioris Maxillæ Lapsum, & similia.

31. Mortem sequuntur, Sensus omnis, & Motus, tam Cordis & Arteriarum, quam Nervorum & Artuum, Privatio; Impotentia Corporis se sustentandi erectum; Rigor Nervorum & Partium; Depositio omnis Caloris; paulo post Putrefactio & Fætor.

32. Anguille, Serpentes, & Insecta diu morventur singulis Partibus post Concisionem, ut etiam Rustici putent, Partes singulas ad se rursus unendum expedire. Etiam Ves Capribus avulsis ad Tempus subsultant: quin & Corda Animalium avulsa diu palpitant. Equidem meminimus ipsi vidisse Hominis Cor, qui evisceratus erat, Supplicij Genere apud nos versus Proditores recepto, quod in ignem de more injectum, saltabat in alium, primo ad Selquipedem, & deinde gradatim ad minus, durante spatio (ut meminimus) septem, aut octo Minutarum. Etiam vetus, & Fide digna Traditio est, de Bove sub Eviscerationem mugiente. At magis certa de Homine, qui eo Supplicij genere (quod diximus) evisceratus, postquam Cor avulsum penitus esset, & in Carnificis Manu, tria aut quatuor Verba Precum, auditus est proferre; Quod idcirco magis credibile esse diximus, quam illud de Sacrificio, quia solent Amici hujusmodi Reorum, Mercedem dare Carnifici, ut Officium suum perniciosissime expediat, quo illi celerius a Doloribus liberentur. In Sacrificiis vero non videmus causam, cur similis præstetur a Sacerdote diligentia.

33. Ad resuscitandum eos, qui Deliquia Animi, aut Cataleptics subitas patiuntur, (quorum haud pauci, absque Ope, etiam exspiraturi fuissent,) hæc sunt in Usu. Exhibitio Aquarum ex Vino distillatarum, (quas Aquas vocamus Calidas, & Cordiales: Inflexio Corporis in Pronum; Obturatio fortis Oris & Narium, Flexio Digitorum cum Tortura quadam, Evulsio Pilorum Barba, aut Capitis, Frictio Partium præsertim Faciei, & Extremitatum, Subita Inpersio Aquæ Frigidæ in Faciem, Strepitus Acuti, & subiti, Appositio ad Nares Aquæ rosaceæ, cum Aceto, in languoribus, Incensio Plumarum, Pannorum, in Suffocatione Uteri, At maxime Sartago fervens acuta utilis est Apoplecticis, Etiam Forus arctus Corporum vivorum, aliquibus profuit.

34. Complura fuerunt Exempla Hominum tanquam Mortuorum, Aut Expositorum electo, Aut Delatorum ad Funus, quin etiam nonnullorum in Terra Conditorum, qui nihilominus revixerunt, Id quod in eis, qui Conditi sunt, repertum est, (terra aliquanto post aperta,) per Oblivionem & Vulnerationem Capitis, ex jactatione & Nixu Cadaveris intra Feretrum, Cujus Exemplum recentissimum, & maxime memorabile fuit, Joannis Scoti, Subtilis illius & Scholastici, qui a Servo, cum sepultus esset, absente, (quique, ut videtur, hujusmodi Cataleptium ejus Symptomata noverat) aliquanto post effossus, in tali Statu repertus est. Et simile quiddam accidit nostra Ætate, in persona Histrionis, sepulti Cantabrigiæ. Memini me accepisse de Generoso quodam, qui indubidus, ex Curiositate, desiderabat scire, qualia paterentur in Patibulo suspensi, sese suspendit super Scabellum se allevari, & deinde se dimittens, putans etiam penes se futurum, ut Scabellum, pro arbitrio suo, recuperaret, Id quod facere non potuit, sed tamen ab Amico præsentem adjutus est, Ille inter operans, quid passus esset: reinvit se Dolorem non sensisse, sed primo observantem sibi fuisse circa oculos Speciem Ignis, & Incensum, deinde extremæ Nigredinis, sive Tenebrarum, postremo Coloris ejusdem carule pallidioris, post thalassini, qualis etiam conspicitur sæpe Animo Linquentibus. Audivi etiam de Medico adhuc vivente, qui Hominem, qui se suspenderat, atque per Horam dimidiam suspensus manserat, in vitam, iracinationibus & Balneis calidis, reduxerat, Quis etiam profiteri soleat, se non dubitare, quin Suspensum quemcumque ad tempus prædictum, revocare possit, modo Cervices ei, per Impetum prima Demissionis, non fuerint effractæ.

Discrimina Juventutis & Senectutis.

Ad Artic. 16.

1. **S**cala Humani Corporis talis est: Concipi, Vivificari in Utero, Nasci, Mamilla, Depulsio à Mamilla, Usus Cibi & Potus, ab initio qualis Infantibus convenit, Dentire primo circa annum secundum, Incipere Gradiri, Incipere Loqui, Dentire secundo circa Annum septimum, Pubescere circa Annum duodecimum, aut decimum quartum, Potentem esse ad Generandum, & Fluxus Menstruorum, Pili circa Tibias, & Axillas, Barbescere, atque hucusque, & quandoque ulterius, Grandescere, Deinde Roboris Artuum Status & ultimitas, etiam Agilitatis, Cancere, & Calvescere, Cessatio Méstrui & Potentia Generationis, Vergere ad Decreptum, & Animal Tripes, Mori. Interim Animus quoque suas habet Periodos, sed per Annos non possunt describi: Ut Memoriam labilem, & Similia de quibus postea.

2. Discrimina Juventutis, & Senectutis hæc sunt. Cutis juveni Lævis, & Explicata, Seni Arida, & Rugosa, præsertim circa Frontem, & Oculos: Carnes juveni Teneræ, & Molles, Seni Duriores: Robur juveni, & Agilitas, Seni Diminutio Virium, & Motuum Tarditas: Juveni Coctio Validitas, Seni Debilitas: Juveni Viscera Mollia, & Succulenta, Seni Sælla, & Retorrida: Juveni Corpus Erectius, Seni Inclinatio in Curvum: Juveni Constantia Artuum, Seni Debilitas.

bilitas, & Tremor: *Juveni* Humores Biliosi, & Sanguis Ferridior; *Seni* Humores Phlegmatici, & Melancholici, & Sanguis Frigidior: *Juveni* Venus in promptu; *Seni* tardior: *Juveni* Succus Corporis magis Roscidi; *Seni* magis Crudi, & Aquei: *Juveni* Spiritus Multus, & Turgescens; *Seni* Paucus, & Jejunus: *Juveni* Spiritus Densus & Viridis; *Seni* Acris, & Rarus: *Juveni* Sensus Vivaces, & Integri; *Seni* Hebetiores, & Deficientes: *Juveni* Dentes Robusti, & Integri; *Seni* Debiles, Atrox, & Decidui: *Juveni* Pili colorati; *Seni* cuiuscunque fuerint Coloris, Cani: *Juveni* Coma; *Seni* Calvities: *Juveni* Pulsus Grandior, & Incitator; *Seni* Obscurior, & Tardior: *Juveni* Morbi magis Acuti, & Curabiles; *Seni* magis Chronici & Curatu Difficiles: *Juveni* Vulnere citius coalescentia; *Seni* tardius: *Juveni* Genæ florentes (colore; *Seni* aut Pallide, aut Rubicundæ, atque Sanguine Spisso: *Juveni* minor Molestia ex Catarrhis; *Seni* major: *Neque scimus in qua proficiant Senes, (quoad corpus) nisi quandoque in Obesitate: Cuius Causa præsto est; quia Corpora Senum, nec bene perspirant, nec bene assimilant; Pinguedo autem nihil aliud est, quam Exuberantia Alimentis, alia id, quod excernitur, aut perfecte assimilatur. Etiam in quibusdam Senibus in Edacitate proficiunt, propter Acidos Humores, licet Senes digerant minus. Ac universa, quæ jam diximus, Medici quasi Feriantes, referunt ad Caloris Naturalis, & Humoris Radicalis Diminutionem, quæ Res nihili sunt ad Usus: Illud certum, Siccitatem in deorsu Atatis, Frigiditatem præcedere; Atque Corpus cum sint in Statu, & Ac me Caloris ad Siccitatem declinare, Frigiditatem autem postea sequi.*

3. *Iam vero etiam de Affectibus Animi videntur. Equidem meminimus, cum Adolevens essem Pictavi in Gallia, me consuevisse familiariter cum Gallo quodam, hevene Ingeniosissimo, sed paululum Loquaci; qui postea in virum Eminentissimum evasit, Ille in Moris Senum invehere solitus est, atque dicere, si daretur conspici Animos Senum, quem admodum ceruntur Corpora, non minores apparerentur in eisdem Deformitates: Quinetiam Ingenio suo indulgens, contendebat Vitiâ Animorum in Senibus, Vitiis Corporum esse quodammodo Consentientia, & Parallela. Pro Ariditate Cutis substruebat Impudentiam: Pro Duritie Viscerum Immisericordiam: Pro Lippitudine Oculorum, Oculum Malum, & Invidiam: Pro Immersione Oculorum, & Curvacione Corporis versus Terram, Atheismum; (Neque enim cælum, inquit, respiciunt, ut prius:) Pro Tremore Membrotum, Vacillationem Decretorum, & fluxam Inconstantiam: Pro Inflexione Digitorum, tanquam ad Prehensionem Rapacitatem & Avaritiam: Pro Labascentia Genuum, Timiditatem: Pro Rugis, Calliditatem, & Obliquitatem: & alia quæ non occurrunt. Sed ut ferri simus; *Juveni* adest Pudor, & Verecundi; *Seni* paululum obduruit: *Juveni* Benignitas, & Misericordia; *Seni* occalluit: *Juveni* Simulatio laudabilis: *Seni* Invidia maligna: *Juveni* Inclinatio ad Religionem, & Devotionem, ob Ferorem, & inexperientiam Mali, *Seni* Defervescencia in pietate, ob Charitatis Teporem & diuinam Conversationem inter Mala, nec non ob bre-*

dendi difficultatem: Juveni Valde velle, *Seni* Moderatio: *Juveni* Levitas quadam, & Mobilitas, *Seni* Gravitas major, & Constantia: *Juveni* Liberalitas, & Beneficentia, & Philanthropia, *Seni* Avaritia, & Sibi sapere, & consulere: *Juveni* Confidentia, & bene sperare, *Seni* Diffidentia, & plurima habere pro suspectis: *Juveni* Facilitas, & Obsequium, *Seni* Morositas, & Fastidium: *Juveni* Sinceritas, & Animus Apertus, *Seni* Cautio, & animus Tectus: *Juveni* Magna appetere, *Seni* Neccessaria curare: *Juveni* Præsentibus Rebus favere, *Seni* Anteaacta potiora habere: *Juveni* Superiores revereri, *Seni* Censura in illos uti: & complura alia, quæ ad Mores potius pertinent, quam ad Inquisitionem præsentem: At tamen quemadmodum in Corpore, ita in Animo, in nonnulla proficiunt Senes, nisi fuerint admodum Emeriti, Nempe, ut cum ad Excogitandum minus sint prompti, Judicio tamen valeant, & Tutiora, & Saniora, quam Speciosiora malint: Etiam, in Gurrulitatem proficiunt, & Ostentationem, Frustrum enim Sermonis petunt, cum Rebus minus valeant; ut non absurde Thithonum in Cicadam versum fuisse, Poëtæ fingant.

C A N O N E S

Mobiles de duratione Vitæ, & Forma Mortis.

C A N O N I

Non sit Consumptio, nisi quod deperditum sit de Corpore, transmigret in Corpus aliud.

EXPLICATIO.

Nullus est Rerum Intersus: Itaque quod assumitur, aut evolat in Aerem; aut recipitur in Corpus aliquod Adjacens: Quare videmus Araneam, aut Muscam, aut Formicam, in Eleatro, Monumento plus quam Regio, sepultas, æternizari, cum tamen sint Res Tenebræ, & Dissipabiles. Verum non adest Aer, in quem aliquid evolet, atque Substantiam Electri est tam Heterogenea, ut nihil ex illis recipiat. Simile etiam fore arbitramur; misso Ligno, aut Radice, aut ejusmodi in Argentum Vivum. At Cera, & Mel, & Gummi, habent similem Operationem, sed ex Parte tantum.

C A N O N II.

Nest omni Tangibili Spiritus, Corpore crassiore obiectus, & obsessus, Atque ex eo Originem habet Consumptio & Dissolutio.

EXPLICATIO.

Nullum Corpus nobis notum, hic in Superiore Parte Terræ, Spiritus vacat, sive per Attenuationem, & Concoctionem Caloris Cælestium, sive alias. Neque enim Cava Rerum Tangibilem Vacuum recipiunt; sed aut Aerem, aut Spiritum Rei proprium. Spiritus autem ille (de quo loquimur) non est Virtus aliqua, aut Energia, aut Encephalia, aut Nuga, sed plane Corpus Tenue, Invisibile, attamen Locatum, Dimentum, Reale: Neque rursus Spiritus ille Aer est, (quemadmodum nec Succus Uvæ est Aqua) sed Corpus Tenue, cognatum Aëri, at multum ab eo diversum: Partes autem Rei Crassiores (cum sint Naturæ Pigre, nec admodum Mobilis) per periodos longas duraturæ forent: sed Spiritus ille est, qui turbat, & illas